

ผลกระทบของกำแพงภาษีต่อการบริหารรัฐและเศรษฐกิจโลก*

THE IMPACT OF TARIFF BARRIERS ON STATE ADMINISTRATION
AND THE GLOBAL ECONOMY

ธวัชชัย สมอเนื้อ, ธิติวุฒิ หมั่นมี

Thawatchai Samornuea, Thitiwut Manmee

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: armmo_2006@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้วิเคราะห์ผลกระทบของกำแพงภาษี ต่อการบริหารรัฐและเศรษฐกิจโลก ในบริบทของโลกาภิวัตน์ การศึกษาครอบคลุมทั้งมิติทางเศรษฐกิจ การเมือง และการบริหารนโยบายสาธารณะ พบว่ากำแพงภาษีส่งผลทั้งทางบวกและทางลบต่อรัฐและเศรษฐกิจ โดยก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบายการค้า การจัดเก็บรายได้ภาครัฐ และโครงสร้างอำนาจทางเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ อย่างมีนัยสำคัญ พร้อมทั้งนำเสนอ แนวทางที่รัฐควรดำเนินการเพื่อปรับตัวต่อบริบทการค้าโลกที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

คำสำคัญ: กำแพงภาษี; การบริหารรัฐ; เศรษฐกิจโลก; โลกาภิวัตน์

Abstract

This article analyzed the impact of tariff barriers on state administration and the global economy within the context of globalization. The study covered economic, political, and public policy dimensions, finding that tariff barriers exerted both positive and negative effects on states and economies. They significantly influenced trade policies, government revenue collection, and the economic power structures of various countries. The article also proposed strategies for how states should adapt to the continuously evolving global trade environment.

Keywords: Tariff Barriers; State Administration; Global Economy; Globalization

*Received May 3, 2025; Revised May 20, 2025; Accepted June 2, 2025

บทนำ

กำแพงภาษีถือเป็นหนึ่งในเครื่องมือทางเศรษฐกิจที่รัฐใช้ควบคุมการค้าระหว่างประเทศมาอย่างยาวนาน แม้ว่ากระแสโลกาภิวัตน์จะผลักดันให้มีการลดภาษีและเปิดเสรีทางการค้า แต่การใช้กำแพงภาษียังคงมีบทบาทสำคัญต่อการบริหารรัฐในหลายประเทศ การวิเคราะห์ผลกระทบของกำแพงภาษีจึงมีความสำคัญต่อการเข้าใจพลวัตการเปลี่ยนแปลงของรัฐและเศรษฐกิจโลก (Krugman et al., 2018) อาจกล่าวได้ว่ากำแพงภาษี (Tariff Barriers) คือ การจัดเก็บภาษีศุลกากรจากสินค้านำเข้าจากต่างประเทศ โดยมีอัตราที่กำหนดไว้ตามประเภทสินค้า ปริมาณ หรือมูลค่าของสินค้า (Irwin, 1996) กำแพงภาษีเป็นรูปแบบหนึ่งของ “มาตรการกีดกันทางการค้า” (Trade Barriers) ที่รัฐนำมาใช้เพื่อควบคุมการไหลเข้าของสินค้าและบริการจากภายนอกประเทศ วัตถุประสงค์ของกำแพงภาษีจึงไม่จำกัดเฉพาะการจัดเก็บรายได้เท่านั้น แต่ยังรวมถึงการคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศ การรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจ และการใช้เป็นเครื่องมือเชิงนโยบายการเมืองระหว่างประเทศอีกด้วย

ในเชิงเศรษฐศาสตร์ กำแพงภาษีทำให้ราคาสินค้านำเข้าสูงขึ้น ซึ่งส่งผลให้สินค้าในประเทศมีความสามารถในการแข่งขันมากขึ้นในตลาดภายใน (Krugman & Obstfeld, 2009) อย่างไรก็ตาม กำแพงภาษียังมีผลกระทบในแง่ลบ เช่น การเพิ่มภาระต่อผู้บริโภค การบิดเบือนกลไกตลาด และการก่อให้เกิดมาตรการตอบโต้จากประเทศคู่ค้า

บทบาทของกำแพงภาษีในอดีตเป็นอย่างไร ?

ในอดีตกำแพงภาษีมักมีบทบาทเป็นแหล่งรายได้หลักของรัฐ โดยเฉพาะในช่วงก่อนศตวรรษที่ 20 ซึ่งรัฐส่วนใหญ่ยังไม่มีระบบการจัดเก็บภาษีรายได้จากบุคคลหรือองค์กรอย่างแพร่หลาย (Findlay & O'Rourke, 2007) รายได้จากภาษีศุลกากรถือเป็นแหล่งงบประมาณสำคัญสำหรับการบริหารประเทศ การสร้างโครงสร้างพื้นฐาน และการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง เช่น ในสหรัฐอเมริกาช่วงศตวรรษที่ 19 รัฐบาลกลางพึ่งพารายได้จากศุลกากรมากกว่าร้อยละ 90 ของรายได้ทั้งหมด (Irwin, 1996)

นอกจากนี้ กำแพงภาษียังถูกนำมาใช้เพื่อสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศผ่านนโยบาย “การปกป้องอุตสาหกรรมอ่อนแอ” (Infant Industry Protection) ซึ่งเชื่อว่าการคุ้มครองอุตสาหกรรมใหม่ ๆ ด้วยกำแพงภาษีจะช่วยให้มีเวลาเติบโต แข่งขันได้ในระยะยาว (Chang, 2002) บทบาทของกำแพงภาษีในปัจจุบัน ในยุค

โลกาภิวัตน์ บทบาทของกำแพงภาษีมีความซับซ้อนมากขึ้น ไม่ได้เป็นเพียงแค่แหล่งรายได้ หรือการปกป้องอุตสาหกรรมเท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่ในหลายมิติ ดังนี้

มิติเครื่องมือคุ้มครองอุตสาหกรรมเฉพาะกลุ่ม แม้การค้าเสรีจะได้รับการส่งเสริมมากขึ้นผ่านข้อตกลงเช่น WTO แต่รัฐหลายแห่งยังใช้กำแพงภาษีในการปกป้องอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์ เช่น เกษตรกรรม เหล็กกล้า และอุตสาหกรรมเทคโนโลยีบางประเภท (Rodrik, 2011) เพราะมองว่าการพึ่งพิงสินค้านำเข้ามากเกินไปอาจกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม

มิติเครื่องมือตอบโต้ทางการค้า (Retaliation Tool) กำแพงภาษีถูกนำมาใช้เป็นมาตรการตอบโต้ในการทำสงครามการค้า เช่น กรณีสหรัฐฯ และจีนในช่วงปี ค.ศ. 2018 – 2020 ซึ่งแต่ละฝ่ายต่างตั้งกำแพงภาษีเพื่อต่อรองและกดดันอีกฝ่ายหนึ่งทางเศรษฐกิจ (Bown, 2020)

มิติเครื่องมือทางการเมืองและนโยบายภายในประเทศรัฐบาลบางประเทศใช้กำแพงภาษีเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ทางนโยบาย เช่น การลดการว่างงาน การสนับสนุนชนบท หรือการลดการพึ่งพาต่างประเทศในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ (Grossman & Helpman, 1994) นอกจากนี้ การตั้งกำแพงภาษียังสามารถตอบสนองต่อกลุ่มผลประโยชน์ในประเทศ เช่น องค์กรแรงงาน หรือกลุ่มเกษตรกร เพื่อแลกเปลี่ยนกับการสนับสนุนทางการเมือง

ประเด็นข้อถกเถียงเกี่ยวกับกำแพงภาษีที่เกิดขึ้นที่น่าสนใจ !

ผู้เขียนมองว่าแม้ว่ากำแพงภาษีจะมีบทบาทหลากหลายและถูกนำมาใช้เพื่อผลประโยชน์ในหลายมิติ แต่ก็มีข้อถกเถียงสำคัญ คือ ประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจนักเศรษฐศาสตร์ส่วนใหญ่เห็นว่าการกำแพงภาษีทำให้เกิดการสูญเสียสวัสดิการ (Deadweight Loss) และลดประสิทธิภาพของระบบตลาด (Krugman & Obstfeld, 2009) ผลกระทบต่อผู้บริโภค กำแพงภาษีมักทำให้ราคาสินค้าในประเทศสูงขึ้น ซึ่งลดอำนาจการซื้อของประชาชน ความเสี่ยงของสงครามการค้า การใช้กำแพงภาษีเพื่อกดดันคู่ค้าอาจนำไปสู่การตอบโต้ซึ่งบานปลายเป็นสงครามการค้า ส่งผลเสียต่อเศรษฐกิจโลกโดยรวม

กล่าวโดยสรุป กำแพงภาษีเป็นเครื่องมือที่รัฐใช้ทั้งเพื่อเป้าหมายทางเศรษฐกิจการเมือง และสังคม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แม้ว่าการค้าเสรีจะได้รับการส่งเสริมมากขึ้นในโลกยุคปัจจุบัน แต่กำแพงภาษียังคงเป็น “กลไกเชิงยุทธศาสตร์” ที่รัฐเลือกใช้ในบางบริบทเพื่อรักษาผลประโยชน์ภายในประเทศ และสร้างอำนาจต่อรองในเวทีระหว่าง

ประเทศ อย่างไรก็ตาม การใช้อย่างไม่ระมัดระวังอาจก่อให้เกิดผลเสียร้ายแรงต่อระบบเศรษฐกิจและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จึงจำเป็นต้องพิจารณาอย่างรอบคอบในทุกมิติ

ผลกระทบของกำแพงภาษีต่อการบริหารรัฐมีอะไรบ้าง ?

ผลกระทบเกี่ยวกับการจัดเก็บรายได้ภาครัฐ กำแพงภาษียังคงเป็นแหล่งรายได้สำคัญของรัฐหลายประเทศ โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนาที่โครงสร้างภาษีภายในยังไม่เข้มแข็ง (World Bank, 2020) อย่างไรก็ตาม การพึ่งพารายได้จากภาษีศุลกากรมีความเสี่ยงต่อความผันผวนของการค้าโลกและแรงกดดันจากองค์การระหว่างประเทศ เช่น องค์การการค้าโลก (WTO)

ผลกระทบเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายสาธารณะ กำแพงภาษีมีผลต่อการกำหนดนโยบายอุตสาหกรรมและการพัฒนาเศรษฐกิจภายใน โดยรัฐสามารถใช้กำแพงภาษีเป็นเครื่องมือสร้างอุตสาหกรรมใหม่ หรือปกป้องอุตสาหกรรมที่สำคัญต่อความมั่นคงของประเทศ (Rodrik, 2018) อย่างไรก็ตาม การใช้นโยบายเชิงคุ้มครองมากเกินไปอาจนำไปสู่ความไร้ประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจและลดขีดความสามารถในการแข่งขันระยะยาว

ผลกระทบเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การตั้งกำแพงภาษีสูงอาจกระตุ้นให้เกิดสงครามการค้า (Trade Wars) ซึ่งส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ตัวอย่างเช่น สงครามการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีนในช่วงปี 2018–2020 ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกและสร้างแรงกดดันต่อระบบการค้าเสรี (Bown, 2020)

ประเด็นที่น่าสนใจอีกหนึ่งประเด็นคือการชะลอตัวของการค้าโลก

จะเห็นได้ว่าการค้าโลกถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจโลกในยุคสมัยใหม่ นับตั้งแต่การขยายตัวของโลกาภิวัตน์ช่วงปลายศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา อัตราการเติบโตของการค้าโลกมักสูงกว่าอัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) โลกอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม การเพิ่มขึ้นของกำแพงภาษีในช่วงหลัง โดยเฉพาะในบริบทของสงครามการค้าระหว่างประเทศมหาอำนาจ เช่น สหรัฐอเมริกาและจีน ได้ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อปริมาณการค้าโลก และกลายเป็นปัจจัยที่ฉุดรั้งการเติบโตทางเศรษฐกิจในหลายภูมิภาค (IMF, 2019) กลไกผลกระทบของกำแพงภาษีต่อการค้าโลก กำแพงภาษีมีผลโดยตรงต่อโครงสร้างต้นทุนของการค้าระหว่างประเทศ เมื่อภาษีศุลกากรที่เรียกเก็บจากสินค้านำเข้าสูงขึ้น ราคาสินค้านำเข้าในตลาดปลายทางก็จะสูงขึ้นตามไปด้วย

ผลที่เกิดขึ้นคือ การลดลงของความสามารถในการแข่งขันของสินค้า สินค้านำเข้ากลายเป็นสินค้าที่มีราคาสูงกว่าสินค้าในประเทศ ส่งผลให้ผู้บริโภคและผู้ประกอบการหันไปใช้สินค้าในประเทศมากขึ้น หรือหาทางเลือกอื่นจากประเทศที่ไม่ได้ถูกตั้งกำแพงภาษี ซึ่งทำให้ปริมาณการค้าระหว่างประเทศลดลง การลดลงของความเชื่อมั่นในห่วงโซ่อุปทานโลก (Global Supply Chains) การตั้งกำแพงภาษีทำให้บริษัทข้ามชาติที่พึ่งพาห่วงโซ่อุปทานระหว่างประเทศประสบกับต้นทุนที่เพิ่มขึ้น ความไม่แน่นอนในการดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศเพิ่มสูงขึ้น จึงมีแนวโน้มที่จะลดการลงทุนข้ามพรมแดน และปรับห่วงโซ่อุปทานให้สั้นลงหรือหันกลับไปผลิตในประเทศต้นทางมากขึ้น (Antras, 2020) และผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตและการบริโภคเมื่อวัตถุดิบหรือสินค้าสำเร็จรูปต้องเผชิญกับกำแพงภาษี ต้นทุนการผลิตของภาคอุตสาหกรรมก็สูงขึ้นตาม ส่งผลให้ราคาสินค้าขั้นสุดท้ายสูงขึ้นด้วย ผู้บริโภคต้องแบกรับราคาที่เพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบต่อกำลังซื้อ และกดดันการขยายตัวของเศรษฐกิจในวงกว้าง กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) รายงานว่า ภายในปี 2019 อัตราการเติบโตของการค้าโลกหดตัวเหลือเพียง 1.0% ซึ่งถือเป็นระดับต่ำสุดนับตั้งแต่ปี 2009 ที่เกิดวิกฤตการเงินโลก (IMF, 2019) หนึ่งในสาเหตุหลักคือการเพิ่มขึ้นของกำแพงภาษีระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีน ซึ่งส่งผลกระทบต่อทั้งสองประเทศ และยิ่งลุกลามไปยังกิจกรรมการค้าทั่วโลกในลักษณะของ “spillover effects” ที่ทำให้ห่วงโซ่อุปทานทั่วโลกหยุดชะงัก การศึกษาของ World Trade Organization (WTO) ในปีเดียวกัน พบว่ามาตรการกีดกันทางการค้าใหม่ ๆ ที่นำมาใช้ทั่วโลกในปี 2018–2019 มีผลกระทบต่อสินค้ามูลค่ากว่า 747 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งเป็นระดับสูงสุดนับตั้งแต่มีการบันทึกข้อมูลในปี 2012 (WTO, 2019) จากประเด็นดังกล่าวทำให้เกิดผลกระทบของเศรษฐกิจในระดับมหภาค กล่าวคือ ผลกระทบในระดับเศรษฐกิจมหภาคผลกระทบจากการชะลอตัวของการค้าโลกไม่ได้จำกัดอยู่ที่ประเทศคู่ขัดแย้งทางการค้าเท่านั้น แต่ขยายไปยังประเทศกำลังพัฒนาที่พึ่งพาการส่งออก รวมถึงเศรษฐกิจเปิดขนาดเล็ก เช่น ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ละตินอเมริกา และแอฟริกา ตัวอย่างเช่น ประเทศไทย เวียดนาม และมาเลเซีย ต่างประสบกับแรงกดดันจากการส่งออกที่ชะลอตัวในช่วงสงครามการค้าสหรัฐฯ-จีน (ADB, 2020) นอกจากนี้ การชะลอตัวของการค้าโลกยังส่งผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) ความไม่แน่นอนทางการค้าเพิ่มสูงขึ้น ทำให้นักลงทุนชะลอการตัดสินใจลงทุนระยะยาว ตลาดแรงงาน ภาคการผลิตและภาคโลจิสติกส์ที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกได้รับผลกระทบโดยตรง ส่งผลให้การจ้างงานลดลงการเติบโตทางเศรษฐกิจโดยรวม

ธนาคารโลก (World Bank, 2020) ประเมินว่าการเพิ่มขึ้นของค่าแพงภาษีทั่วโลกในช่วงปี 2018–2019 ทำให้อัตราการเติบโตของ GDP โลกลดลงประมาณ 0.5 จุดเปอร์เซ็นต์

ประเด็นที่น่าตั้งข้อสงสัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ที่ผู้เขียนมองว่า แม้ว่าการลดการพึ่งพิงการค้าโลกจะมีบางข้อดี เช่น การกระจายความเสี่ยงในห่วงโซ่อุปทาน หรือการส่งเสริมการผลิตในประเทศ แต่ในระยะสั้น ผลกระทบด้านลบต่อเศรษฐกิจโลกมีมากกว่าข้อได้เปรียบดังกล่าว การฟื้นตัวของการค้าโลกหลังวิกฤตสงครามการค้าจึงขึ้นอยู่กับ การเจรจาทางการค้าพหุภาคี การลดค่าแพงภาษี และการสร้างสภาพแวดล้อมการค้าระหว่างประเทศที่มีเสถียรภาพมากขึ้น

โดยสรุป การเพิ่มขึ้นของค่าแพงภาษีมีผลกระทบอย่างชัดเจนต่อการชะลอตัวของการค้าโลก โดยทำให้ต้นทุนการค้าเพิ่มขึ้น ความเชื่อมั่นในห่วงโซ่อุปทานลดลง และกระทบต่อการผลิต การบริโภค และการลงทุนในหลายประเทศ ในระยะยาว การบริหารจัดการค่าแพงภาษีอย่างรอบคอบ และการส่งเสริมกลไกการค้าพหุภาคี จะมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกในยุคหลังวิกฤต

การเปลี่ยนแปลงห่วงโซ่อุปทานโลก บริษัทข้ามชาติมีแนวโน้มปรับโครงสร้างห่วงโซ่อุปทานเพื่อลดผลกระทบจากค่าแพงภาษี เช่น การย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศที่มีต้นทุนภาษีต่ำกว่า หรือการกระจายแหล่งผลิตหลายประเทศ (Antras, 2020) ความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจ ค่าแพงภาษีทำให้เกิดความไม่แน่นอนในเชิงนโยบาย ส่งผลให้การลงทุนทั้งในระดับชาติและระดับโลกชะลอตัว นักลงทุนมีแนวโน้มชะลอการตัดสินใจจนกว่าสถานการณ์นโยบายการค้าจะชัดเจน (Handley & Limao, 2017)

ในปัจจุบันที่เห็นได้ชัดที่สุดเกี่ยวกับค่าแพงภาษีคือกรณีสงครามการค้าสหรัฐฯ-จีน การตั้งค่าแพงภาษีตอบโต้กันระหว่างสหรัฐฯ และจีนตั้งแต่ปี 2018 เป็นกรณีศึกษาสำคัญที่สะท้อนผลกระทบของค่าแพงภาษีต่อเศรษฐกิจโลก รายงานของสำนักงานงบประมาณรัฐสภาสหรัฐฯ (Congressional Budget Office, 2019) ชี้ว่า ค่าแพงภาษีทำให้ต้นทุนสินค้าเพิ่มขึ้น รายได้เกษตรกรลดลง และอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของสหรัฐฯ ชะลอตัว ขณะเดียวกัน ผลการศึกษาของ IMF (2019) ระบุว่าเศรษฐกิจโลกโดยรวมสูญเสียผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP) ประมาณ 0.8% จากความตึงเครียดทางการค้าในช่วงดังกล่าว

สงครามการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีนในปี 2025 ได้ทวีความรุนแรงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังจากที่ประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์กลับมาดำรงตำแหน่งในสมัยที่สอง และดำเนินนโยบายการค้า

ที่ยึดแนวทาง “America First” อย่างเข้มข้น การตั้งกำแพงภาษีตอบโต้กันระหว่างสองประเทศมหาอำนาจนี้ไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศเท่านั้น แต่ยังสร้างแรงสั่นสะเทือนต่อระบบการค้าโลกและห่วงโซ่อุปทานระหว่างประเทศอีกด้วย โดยเฉพาะนโยบายของสหรัฐฯ ในปี 2025 ในช่วงต้นปี 2025 ประธานาธิบดีทรัมป์ได้ประกาศเพิ่มภาษีนำเข้าสินค้าจากจีนอย่างต่อเนื่อง เริ่มจากการเพิ่มภาษี 10% ในเดือนกุมภาพันธ์ ตามด้วยการเพิ่มอีก 10% ในเดือนมีนาคม และในเดือนเมษายน ได้ประกาศเพิ่มภาษีอีก 34% ส่งผลให้อัตราภาษีรวมอยู่ที่ 54% ต่อมาในวันที่ 9 เมษายน สหรัฐฯ ได้เพิ่มภาษีอีก 50% ทำให้อัตราภาษีรวมสูงถึง 104% และในวันที่ 10 เมษายน ได้ประกาศเพิ่มภาษีอีก 41% ส่งผลให้อัตราภาษีรวมสูงถึง 145% นโยบายดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อกดดันจีนให้ดำเนินการควบคุมการส่งออกเพนทานิล ซึ่งสหรัฐฯ อ้างว่าเป็นสาเหตุของวิกฤตการณ์ยาเสพติดในประเทศ นอกจากนี้ ยังมีกรยกเลิกข้อยกเว้นภาษีสำหรับสินค้าเงินบางประเภท เช่น เสื้อผ้าและของเล่น ส่งผลให้ราคาสินค้าเหล่านี้ในสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นอย่างมาก

นโยบายของจีนในปี 2025 จีนได้ตอบโต้ด้วยการเพิ่มภาษีนำเข้าสินค้าจากสหรัฐฯ อย่างต่อเนื่องเช่นกัน เริ่มจากการเพิ่มภาษี 34% ในเดือนเมษายน ตามด้วยการเพิ่มอีก 50% ในวันที่ 9 เมษายน ส่งผลให้อัตราภาษีรวมอยู่ที่ 84% และในวันที่ 11 เมษายน ได้ประกาศเพิ่มภาษีอีก 41% ทำให้อัตราภาษีรวมสูงถึง 125% นอกจากนี้ จีนยังได้ดำเนินมาตรการอื่น ๆ เช่น การจำกัดการส่งออกแร่หายากที่สำคัญต่ออุตสาหกรรมเทคโนโลยีของสหรัฐฯ การระงับการนำเข้าสินค้าเกษตรจากสหรัฐฯ และการดำเนินการทางกฎหมายกับบริษัทสหรัฐฯ บางแห่ง

ผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกต่อนโยบายของสหรัฐฯ และจีนในปี 2025 ทำให้ระบบเศรษฐกิจเป็นอย่างไร?

การตั้งกำแพงภาษีระหว่างสหรัฐฯ และจีนในปี 2025 ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกอย่างมีนัยสำคัญ กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ได้ปรับลดคาดการณ์การเติบโตของเศรษฐกิจโลกในปี 2025 ลงเหลือ 2.8% จากเดิมที่คาดการณ์ไว้ที่ 3.3% ในสหรัฐฯ การเพิ่มภาษีดังกล่าวทำให้ต้นทุนสินค้านำเข้าสูงขึ้น ส่งผลให้ราคาสินค้าในประเทศเพิ่มขึ้น และอาจนำไปสู่ภาวะเงินเฟ้อที่สูงขึ้น นักเศรษฐศาสตร์บางรายคาดการณ์ว่า สหรัฐฯ อาจเข้าสู่ภาวะถดถอยภายในกลางปี 2025 ในจีนการตอบโต้ด้วยการเพิ่มภาษีและมาตรการอื่น ๆ ส่งผลกระทบต่อภาคการส่งออกและอุตสาหกรรมภายในประเทศ ธนาคารเพื่อการลงทุน

ระดับโลกหลายแห่งได้ปรับลดคาดการณ์การเติบโตของเศรษฐกิจจีนในปี 2025 ลงเหลือ 4.5% จากเดิมที่คาดการณ์ไว้ที่ 5.0%

สรุปได้ว่า สงครามการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีนในปี 2025 เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนของผลกระทบที่เกิดจากการตั้งกำแพงภาษีตอบโต้กันระหว่างประเทศมหาอำนาจ นโยบายดังกล่าวไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศเท่านั้น แต่ยังสร้างแรงสั่นสะเทือนต่อระบบการค้าโลกและห่วงโซ่อุปทานระหว่างประเทศอีกด้วย การแก้ไขปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือและการเจรจาทางการค้าระหว่างประเทศอย่างจริงจัง เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในระยะยาว

เมื่อเกิดปัญหากำแพงภาษีควรมีแนวทางการบริหารรัฐในบริบทดังกล่าวอย่างไร

กำแพงภาษีในฐานะเครื่องมือทางการค้าและนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ นับเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อการบริหารรัฐอย่างกว้างขวาง การบริหารรัฐในบริบทที่มีการใช้กำแพงภาษีจึงจำเป็นต้องมีความยืดหยุ่น รอบคอบ และมุ่งเน้นการรักษาสมดุลระหว่างการปกป้องผลประโยชน์ภายในประเทศและการรักษาความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างประเทศ แนวทางการบริหารรัฐในสถานการณ์ดังกล่าวต้องคำนึงถึงทั้งมิติการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมอย่างเป็นองค์รวม (Rodrik, 2011)

การวางนโยบายเศรษฐกิจที่มีความยืดหยุ่นและปรับตัวได้ กำแพงภาษีมีผลโดยตรงต่อต้นทุนสินค้าและการไหลเวียนของการค้าโลก รัฐจึงต้องวางนโยบายเศรษฐกิจที่สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้อย่างรวดเร็ว ตัวอย่างเช่น การกำหนดนโยบายสนับสนุนภาคการผลิตในประเทศ การส่งเสริมนวัตกรรม และการปรับโครงสร้างภาคการส่งออกไปยังตลาดใหม่ ๆ แทนการพึ่งพาสหรัฐอเมริกาที่มีปัญหาทางการค้า (World Bank, 2020) การใช้มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจภายใน เช่น การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน การลดภาษีภายในประเทศ หรือการสนับสนุนเงินอุดหนุนให้ภาคเกษตรและอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบจากกำแพงภาษี เป็นแนวทางสำคัญในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในระยะสั้น (International Monetary Fund [IMF], 2019)

การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างมียุทธศาสตร์ กำแพงภาษีมักเป็นผลลัพธ์ของความขัดแย้งทางการค้าและการเมืองระหว่างประเทศ ดังนั้น การบริหารรัฐในบริบทนี้ต้องให้ความสำคัญกับการทูตเศรษฐกิจ (Economic Diplomacy) อย่างมียุทธศาสตร์ รัฐควรเสริมสร้างความร่วมมือในระดับพหุภาคี เช่น การเข้าร่วมข้อตกลง

การค้าเสรีใหม่ การสร้างพันธมิตรทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค และการมีบทบาทเชิงรุกในองค์กรระหว่างประเทศ เช่น Wto และ G20 (Baldwin, 2016) นอกจากนี้ การเปิดการเจรจาแบบทวิภาคีกับประเทศคู่ค้าเพื่อหาข้อยุติหรือลดความตึงเครียดทางการค้า เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ช่วยลดผลกระทบของกำแพงภาษี และป้องกันไม่ให้ความขัดแย้งลุกลามจนกระทบเศรษฐกิจภายในประเทศ

การเสริมสร้างความสามารถทางการแข่งขันของอุตสาหกรรมในประเทศ รัฐควรมองกำแพงภาษีไม่ใช่เพียงอุปสรรค แต่เป็นโอกาสในการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น โดยการลงทุนในเทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา (R&D) และการส่งเสริมการผลิตสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มสูง (Grossman & Helpman, 1994) การพัฒนาแรงงานให้มีทักษะสอดคล้องกับอุตสาหกรรมใหม่ ๆ ก็เป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศในระยะยาว

การบริหารผลกระทบต่อประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ กำแพงภาษีมักส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคในรูปของราคาสินค้าที่สูงขึ้น และต่อผู้ผลิตบางกลุ่ม เช่น เกษตรกร หรือผู้ส่งออก รัฐจึงจำเป็นต้องมีมาตรการช่วยเหลือเฉพาะกลุ่ม เช่น การให้เงินเยียวยา (Compensation) การจัดหาแหล่งสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ หรือการเปิดโครงการฝึกอบรมเพื่อยกระดับอาชีพ (Antras, 2020) นอกจากนี้ การสื่อสารกับสาธารณะอย่างโปร่งใสถึงเหตุผลและเป้าหมายของการใช้นโยบายกำแพงภาษี ตลอดจนการให้ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการช่วยเหลือต่าง ๆ อย่างทั่วถึง จะช่วยลดแรงต่อต้านทางสังคมและเสริมสร้างความเชื่อมั่นต่อรัฐบาล

การวางแผนระยะยาวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง ในระยะยาว รัฐต้องเตรียมพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงของภูมิทัศน์ทางเศรษฐกิจโลก เช่น การปรับโครงสร้างห่วงโซ่อุปทานโลก (Supply Chain Restructuring) และการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบการค้าจากสินค้าไปสู่บริการ รัฐบาลควรวางยุทธศาสตร์เศรษฐกิจที่ยืดหยุ่นและรองรับอนาคต เช่น การส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล การพัฒนาเศรษฐกิจสีเขียว และการสนับสนุนนวัตกรรมเทคโนโลยี (Unctad, 2021) การสร้างระบบเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา เพื่อเร่งการวิจัยและการพัฒนาเทคโนโลยีที่สามารถเสริมสร้างความสามารถทางเศรษฐกิจภายในประเทศ จะเป็นปัจจัยสำคัญต่อการอยู่รอดและเติบโตในโลกที่เต็มไปด้วยกำแพงภาษี แนวทางการบริหารรัฐในบริบทของกำแพงภาษีต้องไม่มองเฉพาะผลกระทบระยะสั้น แต่ต้องวางยุทธศาสตร์อย่างรอบด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม การมีนโยบายเศรษฐกิจที่ยืดหยุ่น การ

เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันภายในประเทศ และการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศอย่างมียุทธศาสตร์ จะช่วยให้รัฐสามารถรักษาเสถียรภาพและพัฒนาเศรษฐกิจท่ามกลางสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคแห่งกำแพงภาษี

สรุปได้ว่า กำแพงภาษีมียุทธศาสตร์สำคัญทั้งในแง่การบริหารรัฐและเศรษฐกิจโลก แม้จะมีประโยชน์ในบางกรณี แต่การใช้กำแพงภาษีอย่างไม่ระมัดระวังสามารถก่อให้เกิดผลเสียหายร้ายแรง ทั้งต่อการค้า การลงทุน และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ดังนั้น รัฐต้องดำเนินนโยบายการค้าอย่างสมดุล ระหว่างการปกป้องผลประโยชน์ภายในประเทศและการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจโลก

สรุป

กำแพงภาษีคือภาษีศุลกากรจากสินค้านำเข้า ซึ่งรัฐใช้ทั้งเพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมภายใน จัดเก็บรายได้ และเป็นเครื่องมือทางการเมืองระหว่างประเทศ แม้การค้าเสรีจะเติบโตในยุคโลกาภิวัตน์ แต่กำแพงภาษียังมีบทบาทสำคัญและส่งผลต่อการบริหารรัฐหลายด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ (เพิ่มรายได้รัฐแต่เสี่ยงต่อความไร้ประสิทธิภาพและเงินเฟ้อ) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (อาจนำไปสู่สงครามการค้า) และด้านสังคม (ราคาสินค้าแพงขึ้น กระทบผู้ส่งออกและแรงงาน) ดังเช่นกรณีสงครามการค้าสหรัฐฯ-จีน ปี ค.ศ. 2025 ที่อุตสาหกรรมโลกชะลอตัว แนวทางบริหารรัฐในบริบทนี้ต้องยืดหยุ่นและรอบคอบ โดยเสริมขีดความสามารถแข่งขันภายในประเทศ กระจายตลาด ใช้การทูตเศรษฐกิจเชิงรุก ดูแลผู้ได้รับผลกระทบ และวางแผนระยะยาวเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก

เอกสารอ้างอิง

- Antras, P. (2020). *Global Production: Firms, Contracts, And Trade Structure*. New Jersey: Princeton University Press.
- Bown, C.P. (2020). The US-China Trade War and Phase One Agreement. *Peterson Institute for International Economics*, 21(2), 1-57.
- Chang, H.J. (2002). *Kicking Away the Ladder: Development Strategy in Historical Perspective*. London: Anthem Press.
- Congressional Budget Office. (2019). *The Effects of Tariffs on The US Economy*. Retrieved April 20, 2025, From <https://www.cbo.gov>

- Findlay, R. & O'Rourke, K.H. (2007). *Power And Plenty: Trade, War, and the World Economy in The Second Millennium*. New Jersey: Princeton University Press.
- Grossman, G.M. & Helpman, E. (1994). Protection For Sale. *American Economic Review*, 84(4), 833-850.
- Handley, K., & Limão, N. (2017). Policy Uncertainty, Trade, And Welfare: Theory and Evidence for China and The United States. *American Economic Review*, 107(9), 2731–2783.
- International Monetary Fund (IMF). (2019). *World Economic Outlook: Global Manufacturing Downturn, Rising Trade Barriers*. Washington, DC: IMF
- Irwin, D.A. (1996). *Against The Tide: An Intellectual History of Free Trade*. New Jersey: Princeton University Press.
- Krugman, P.R. & Obstfeld, M. (2009). *International Economics: Theory And Policy* (8th Ed.). Boston: Pearson Education.
- Krugman, P.R. Et Al. (2018). *International Economics: Theory And Policy* (11th Ed.). Boston: Pearson.
- Rodrik, D. (2011). *The Globalization Paradox: Democracy And the Future of The World Economy*. New York: W. W. Norton & Company.
- Rodrik, D. (2018). *Straight Talk on Trade: Ideas for A Sane World Economy*. New Jersey: Princeton University Press.
- World Bank. (2020). *Global Economic Prospects*. June 2020: Pandemic Recession: The Global Economy in Crisis.